

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 7 augusti 2018*

”Begäran om förhandsavgörande – Upphovsrätt och närstående rättigheter – Direktiv 2001/29/EG – Informationssamhället – Harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter – Artikel 3.1 – Överföring till allmänheten – Begrepp – Publicering på en webbplats utan upphovsmannens tillstånd av ett fotografi som offentliggjorts tidigare på en annan webbplats utan begränsningar och med den upphovsmannens samtycke – Ny publik”

I mål C-161/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland) genom beslut av den 23 februari 2017, som inkom till domstolen den 31 mars 2017, i målet

Land Nordrhein-Westfalen

mot

Dirk Renckhoff

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Ilešič (referent) samt domarna A. Rosas, C. Toader, A. Prechal och E. Jarašiūnas,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitiesekreterare: handläggaren R. Šereš,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Land Nordrhein-Westfalen, genom M. Rümenapp, Rechtsanwalt,
- Dirk Renckhoff, genom S. Rengshausen, Rechtsanwalt,
- Frankrikes regering, genom D. Segoin, i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av F. De Luca, avvocato dello Stato,
- Europeiska kommissionen, genom J. Samnadda och T. Scharf, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 7 februari 2018,
och efter att den 25 april 2018 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, 2001, s. 10).
- 2 Begäran har framställts i en tvist mellan Land Nordrhein-Westfalen (delstaten Nordrhein-Westfalen, Tyskland) och Dirk Renckhoff, fotograf, om att en elev i en skola i den ovannämnda delstaten utan tillstånd använt ett fotografi av Dirk Renckhoff – som är fritt tillgängligt på en webbplats – som illustration till en skoluppsats som den skolan offentliggjort på en annan webbplats.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Skälen 3, 4, 9, 10, 23 och 31 i direktiv 2001/29 har följande lydelse:
 - ”(3) Den föreslagna harmoniseringen kommer att underlätta genomförandet av den inre marknadens fyra friheter och har samband med efterlevnaden av de grundläggande rättsprinciperna och särskilt avseende äganderätt, inklusive immaterialrätt, samt yttrandefrihet och allmänintresset.
 - (4) Harmoniserade rättsliga ramar för upphovsrätt och närstående rättigheter kommer genom ökad klarhet i rättsligt hänseende och genom att en hög skyddsnivå skapas inom området för immaterialrätt att uppmuntra till betydande investeringar i kreativ och innovativ verksamhet, bland annat då det gäller nätinfrastruktur, vilket i sin tur leder till tillväxt och ökad konkurrenskraft för europeisk industri inom såväl innehållsskapande som informationsteknik och mer allmänt inom ett brett område av industri- och kultursektorer. Detta kommer att säkerställa sysselsättningen och främja skapandet av nya arbetstillfällen.

...

 - (9) Utgångspunkten för en harmonisering av upphovsrätt och närstående rättigheter måste vara en hög skyddsnivå, eftersom dessa rättigheter har en avgörande betydelse för det intellektuella skapandet. Skyddet av dem bidrar till att bevara och utveckla kreativiteten och gagnar upphovsmän, utövande konstnärer, producenter, konsumenter, kultur, näringsliv och allmänhet. Immaterialrätt har därför erkänts som en integrerad del av äganderätten.
 - (10) För att upphovsmännen och de utövande konstnärerna skall kunna fortsätta med sin skapande och konstnärliga verksamhet måste de få en skälig ersättning för utnyttjandet av sina verk och detsamma gäller producenterna som måste kunna finansiera denna verksamhet. De investeringar som krävs för att producera varor, t.ex. fonogram, filmer eller multimedieprodukter, och tjänster, t.ex. sådana som tillhandahålls på begäran, är betydande. Ett tillfredsställande rättsligt skydd av immateriella rättigheter är nödvändigt för att säkerställa sådan ersättning och för att möjliggöra en tillfredsställande avkastning på investeringarna.
- ...

(23) I detta direktiv bör upphovsmannens rätt till överföring till allmänheten harmoniseras ytterligare. Denna rätt bör förstås i vid mening och omfatta all överföring till allmänheten som inte är närvarande på den plats varifrån överföringen sker. Denna rätt bör omfatta all sådan sändning eller vidareändring av ett verk till allmänheten på trådbunden eller trådlös väg, inklusive radio- och televisionssändningar. Denna rätt omfattar inga andra åtgärder.

...

(31) En skälig avvägning mellan rättigheter och intressen hos de olika kategorierna av rättsinnehavare samt mellan de olika kategorierna av rättsinnehavare och användarna av skyddade alster måste upprätthållas. ...”

4 Artikel 3 i direktiv 2001/29 har rubriken (”Rätten till överföring av verk till allmänheten och rätten att göra andra alster tillgängliga för allmänheten”). I artikel 3.1 och 3.3 föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall ge upphovsmän en ensamrätt att tillåta eller förbjuda varje överföring till allmänheten av deras verk, på trådbunden eller trådlös väg, inbegripet att verken görs tillgängliga för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa verk från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

...

3. De rättigheter som avses i punkterna 1 och 2 skall inte anses vara konsumerade genom någon form av överföring till allmänheten eller genom att alster görs tillgängliga för allmänheten enligt denna artikel.”

5 Artikel 5 i direktiv 2001/29 har rubriken ”Undantag och inskränkningar”. I artikel 5.3 a föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna får föreskriva undantag eller inskränkningar i de rättigheter som avses i artiklarna 2 och 3 i följande fall:

a) Användning uteslutande i illustrativt syfte inom undervisning eller vetenskaplig forskning, i den utsträckning som är motiverad med hänsyn till det icke-kommersiella syfte som skall uppnås, förutsatt att källan, inbegripet upphovsmannens namn, anges, om inte detta visar sig vara omöjligt.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

6 Dirk Renckhoff, som har väckt talan vid Landgericht Hamburg (regionala domstolen i Hamburg, Tyskland), är fotograf. Stadt Waltrop (staden Waltrop, Tyskland) som ursprungligen var svarande i första instans men som inte längre är part i det nationella målet, har under sitt ansvar Waltrop Gesamtschule (högstadium och gymnasieskola i Waltrop, nedan kallad skolan). Även delstaten Nordrhein-Westfalen (Tyskland) var svarande i första instans och är ansvarig för kontroll av skolan. Delstaten är arbetsgivare för den skolans lärare.

7 Från och med den 25 mars 2009 var det möjligt att på skolans webbplats öppna en uppsats som skrivits av en av dess elever i samband med en workshop om språk som skolan arrangerade. Som illustration innehöll uppsatsen ett fotografi av Dirk Renckhoff (nedan kallat fotografiet) som den eleven hade laddat ned från en webbplats för resor (nedan kallad webbplatsen för resor). Fotografiet fanns på den webbplatsen utan begränsningar som hindrade nedladdning. Eleven hade hänvisat till den webbplatsen under fotografiet.

- 8 Dirk Renckhoff har hävdat att han endast hade gett användarna av webbplatsen för resor nyttjanderätt och har hävdat att det utgjorde intrång i hans upphovsrätt att fotografiet publicerades på skolans webbplats. Han har vid den behöriga domstolen i första instans begärt att det ska förbjudas vid vite att i delstaten Nordrhein-Westfalen mångfaldiga eller tillåta mångfaldigande och/eller att göra fotografiet tillgängligt eller tillåta att det görs tillgängligt för allmänheten och, i andra hand, att tillåta elever att återge fotografiet för att lägga ut det på internet. Han fordrade även att delstaten skulle erlægga skadestånd med 400 euro.
- 9 Dirk Renckhoffs talan bifölls delvis och delstaten Nordrhein-Westfalen förpliktades att avlägsna fotografiet från skolans webbplats och erlægga 300 euro jämte ränta.
- 10 Båda parter överklagade domen till Oberlandesgericht Hamburg (regional överrätt i Hamburg, Tyskland). Denna fann bland annat att fotografiet var upphovsrättsligt skyddat och att rätten till mångfaldigande och tillgängliggörande för allmänheten, som Dirk Renckhoff är innehavare av, hade åsidosatts genom att fotografiet hade lagts ut på skolans webbplats. Den domstolen ansåg att det var irrelevant att fotografiet var tillgängligt för alla på internet utan begränsning redan innan de omtvistade handlingarna ägde rum, eftersom återgivandet av fotografiet på servern och att det därefter gjordes tillgängligt för allmänheten på skolans webbplats innebar en ”frånkoppling” från det ursprungliga offentliggörandet på webbplatsen för resor.
- 11 Målet överklagades till den hänskjutande domstolen, som anser att målets utgång beror på tolkningen av artikel 3.1 i direktiv 2001/29. Den domstolen har särskilt uttryckt tvivel på huruvida kravet i rättspraxis på att överföringen till den berörda allmänheten ska ha gjorts till en ”ny” allmänhet är uppfyllt.
- 12 Mot denna bakgrund beslutade Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Ska det anses vara fråga om att ett verk görs tillgängligt för allmänheten i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29/EG, när ett verk som med upphovsrättsinnehavarens tillstånd är fritt tillgängligt för alla internetanvändare på en annan webbplats, först har kopierats till en server och därifrån har laddats upp på webbplatsen?”

Tolkningsfrågan

- 13 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga i huvudsak för att få klarhet i huruvida begreppet ”överföring till allmänheten” i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29, ska tolkas så, att det omfattar publicering på en webbplats av ett fotografi som utan begränsningar publicerats tidigare på en annan webbplats och med upphovsrättsinnehavarens tillstånd.
- 14 Domstolen erinrar inledningsvis om att ett fotografi kan vara upphovsrättsligt skyddat under förutsättning, vilket det ankommer på den nationella domstolen att avgöra i varje enskilt fall, att fotografiet är upphovsmannens intellektuella skapelse som avspeglar hans eller hennes personlighet och som kommer till uttryck genom att upphovsmannen gjort fria och kreativa val i samband med skapandet av fotografiet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 december 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punkt 94).
- 15 När det gäller frågan huruvida publicering på en webbplats av ett fotografi som, utan begränsningar och med upphovsrättsinnehavarens tillstånd, publicerats tidigare på en annan webbplats, utgör en ”överföring till allmänheten” i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29, ska det erinras om att det i denna bestämmelse föreskrivs att medlemsstaterna ska ge upphovsmän en ensamrätt att tillåta eller förbjuda varje överföring till allmänheten av deras verk.

- 16 Detta innebär att med förbehåll för de undantag och inskränkningar som uttömmande anges i artikel 5 i direktiv 2001/29, ska varje användning av ett verk från tredje mans sida, utan sådant föregående tillstånd, anses göra intrång i de rättigheter som tillkommer upphovsmannen till detta verk (dom av den 16 november 2016, Soulier och Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, punkt 34 och där angiven rättspraxis).
- 17 Eftersom begreppet ”överföring till allmänheten” inte preciseras i artikel 3.1 i direktiv 2001/29, ska begreppets innebörd och omfattning fastställas med beaktande av de mål som eftersträvas med det direktivet och det sammanhang som den tolkade bestämmelsen ingår i (dom av den 14 juni 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 21 och där angiven rättspraxis).
- 18 I detta avseende erinrar domstolen om att det framgår av skälen 4, 9 och 10 i direktiv 2001/29 att direktivets huvudsakliga syfte är att införa en hög skyddsnivå till förmån för upphovsmännen. En skyddsnivå som medför att upphovsmännen erhåller en skälig ersättning när deras verk används, särskilt vid överföring till allmänheten. Begreppet ”överföring till allmänheten” ska följaktligen förstås i vid mening, vilket anges uttryckligen i skäl 23 i det direktivet (dom av den 14 juni 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 22 och där angiven rättspraxis).
- 19 Såsom domstolen vid upprepade tillfällen har slagit fast, framgår det av artikel 3.1 i direktiv 2001/29 att begreppet överföring till allmänheten innehåller två kumulativa förutsättningar, nämligen ”överföring” av ett verk och överföring av detta verk till en ”allmänhet” (dom av den 16 mars 2017, AKM, C-138/16, EU:C:2017:218, punkt 22, och dom av den 14 juni 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 24 och där angiven rättspraxis).
- 20 Vad gäller den första av dessa delar, det vill säga förekomsten av en ”överföring”, framgår det av artikel 3.1 i direktiv 2001/29 att det för att det ska vara fråga om en sådan, är tillräckligt bland annat att ett verk görs tillgängligt för allmänheten på ett sådant sätt att de personer som tillhör densamma kan få tillgång till den, oberoende av huruvida de utnyttjar denna möjlighet (dom av den 13 februari 2014, Svensson m.fl., C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 19, och dom av den 14 juni 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 31 och där angiven rättspraxis).
- 21 Att ett fotografi som tidigare publicerats på en webbplats publiceras på en annan webbplats, sedan det först kopierats på en privat server, ska anses utgöra ”tillgängliggörande” och därmed ”överföring” i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29. En sådan publicering ger nämligen dem som besöker den webbplats där publiceringen skett möjlighet att få tillgång till fotografiet på den webbplatsen.
- 22 Vad gäller den andra av de ovannämnda delarna, nämligen att det skyddade verket faktiskt överförs till en ”allmänhet”, framgår det av domstolens rättspraxis att begreppet ”allmänhet” avser ett obestämt antal potentiella mottagare och dessutom förutsätter ett ganska stort antal personer (dom av den 13 februari 2014, Svensson m.fl., C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 21, och dom av den 14 juni 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 27 och där angiven rättspraxis).
- 23 Det framgår i förevarande fall att en överföring, såsom den som anges ovan i punkt 21, avser samtliga potentiella användare av den webbplats där publiceringen skett, det vill säga ett obestämt och relativt stort antal mottagare, och ska under dessa omständigheter anses utgöra en överföring till en ”allmänhet” i den mening som avses i ovannämnda rättspraxis.
- 24 Såsom även följer av fast rättspraxis, ska en överföring av ett skyddat verk, för att anses utgöra en ”överföring till allmänheten”, emellertid utföras genom en särskild teknik som skiljer sig från dem som tidigare använts eller åtminstone till en ”ny publik”, det vill säga en publik som upphovsrättsinnehavaren inte beaktade när denne godkände den ursprungliga överföringen av sitt verk till allmänheten (dom av den 13 februari 2014, Svensson m.fl., C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 24, dom av den 8 september 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, punkt 37, och dom av den 14 juni 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 28).

- 25 I förevarande fall är det utrett att såväl den ursprungliga överföringen av verket på en webbplats som den senare överföringen av det på en annan webbplats skett med hjälp av samma tekniska medel.
- 26 Parterna i det nationella målet och de berörda parter som avses i artikel 23 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som har ingett skriftliga yttranden är emellertid inte ense beträffande huruvida fotografiet har överförts till en "ny publik".
- 27 Delstaten Nordrhein-Westfalen och den italienska regeringen har nämligen, särskilt med stöd av dom av den 13 februari 2014, Svensson m.fl. (C-466/12, EU:C:2014:76), gjort gällande att det inte är nödvändigt att göra en åtskillnad mellan å ena sidan överföring av ett verk genom att det publiceras på en webbplats, och å andra sidan överföring av ett verk genom att på en webbplats föra in en hyperlänk till en annan webbplats dit det verket ursprungligen överfördes, utan begränsningar och med tillstånd från upphovsrättshavaren. Under sådana omständigheter som i det nationella målet har verket inte överförts till en ny publik.
- 28 Dirk Renckhoff och den franska regeringen har vid förhandlingen, liksom kommissionen i dess skriftliga yttrande, däremot i huvudsak gjort gällande att den rättspraxis som avses i föregående punkt inte är tillämplig under sådana omständigheter som de som är i fråga i det nationella målet. I synnerhet bör överföring av ett verk, inte via en hyperlänk, utan genom en ny publicering på en annan webbplats än den där verket redan har publicerats med upphovsmannens tillstånd, anses utgöra en "ny överföring till allmänheten", i synnerhet med beaktande av att denne innehavare, till följd av denna nya överföring, inte längre kan utöva sin kontroll över den ursprungliga överföringen av verket.
- 29 Domstolen erinrar först och främst om att det följer av domstolens fasta praxis att, med förbehåll för de undantag och begränsningar som följer av artikel 5 i direktiv 2001/29, fordrar tredje mans mångfaldigande eller överföring till allmänheten av ett verk att upphovsmannen i förväg lämnar sitt tillstånd. Enligt artikel 3.1 i direktiv 2001/29 har upphovsmännen en rätt av förebyggande natur som medför att de kan ingripa mot eventuella användare av deras verk som planerar att överföra nämnda verk till allmänheten, och därvid förbjuda överföringen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 31 maj 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punkt 30, av den 16 november 2016, Soulier och Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, punkt 33, och av den 14 juni 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 20 och där angiven rättspraxis).
- 30 En sådan rätt av förebyggande natur skulle emellertid förlora sin ändamålsenliga verkan om det skulle anses att publicering på en webbplats av ett verk som offentliggjorts tidigare på en annan webbplats med upphovsrättshavarens tillstånd inte utgör en överföring till en ny publik. En sådan publicering på en annan webbplats än den där den ursprungliga publiceringen gjordes skulle nämligen kunna göra det omöjligt eller åtminstone betydligt mycket svårare för upphovsmannen att utöva sin rätt av förebyggande natur att kräva att överföringen av verket upphör, i förekommande fall, genom att dra tillbaka verket från den webbplats dit det överförts med hans tillstånd eller genom att återkalla det tillstånd som tidigare utfärdats till tredje man.
- 31 Härav följer att även om upphovsrättsinnehavaren beslutar att inte längre överföra sitt verk på den webbplats dit det ursprungligen överfördes med hans tillstånd, fortsätter verket att vara tillgängligt på den webbplats där en ny publicering har skett. Domstolen har emellertid påpekat att upphovsmannen till ett verk måste kunna avbryta tredje mans utnyttjande i digitalt format av hans rättigheter till verket och därigenom förbjuda framtida användning i ett sådant format, utan andra formaliteter i förväg (se, analogt, dom av den 16 november 2016, Soulier och Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, punkt 51).
- 32 För det andra föreskrivs i artikel 3.3 i direktiv 2001/29 särskilt att rätten till överföring till allmänheten som avses i artikel 3.1 i det direktivet, inte konsumeras genom överföring till allmänheten eller genom att verk görs tillgängliga för allmänheten i den mening som avses i denna bestämmelse.

- 33 Om publicering på en webbplats av ett verk som tidigare överförts på en annan webbplats med upphovsrättshavarens tillstånd inte skulle anses utgöra tillgängliggörande av verket för en ny publik skulle det innebära att en regel om konsumtion skulle omfatta rätten till överföring.
- 34 Förutom att det skulle strida mot lydelsen i artikel 3.3 i direktiv 2001/29, skulle en sådan regel beröva innehavaren möjligheten att kräva skälig ersättning för utnyttjandet av hans verk, som det erinras om i skäl 10 i det direktivet. Detta gäller trots att, såsom domstolen har angett, immaterialrättens särskilda föremål bland annat syftar till att säkerställa skyddet för innehavarna av de berörda rättigheterna att kommersiellt utnyttja spridning eller tillgängliggörande av skyddade verk genom att bevilja importlicenser mot en skälig ersättning för varje användning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2011, Football Association Premier League m.fl., C-403/08 och C-429/08, EU:C:2011:631, punkterna 107 och 108).
- 35 Mot bakgrund av ovanstående finner domstolen, med beaktande av den rättspraxis som nämnts ovan i punkt 24, att publicering av ett upphovsrättsligt skyddat verk på en annan webbplats än den där den ursprungliga överföringen gjordes med upphovsrättshavarens tillstånd, under sådana omständigheter som i det nationella målet ska kvalificeras som ett tillgängliggörande av ett sådant verk för en ny publik. Under sådana omständigheter består den allmänhet som upphovsrättsinnehavaren beaktade när han lämnade tillstånd till att hans verk överfördes till den webbplats där det ursprungligen publicerades enbart av användarna av den webbplatsen och inte användarna av den webbplats där verket senare publicerats utan den upphovsmannens samtycke, eller av andra internetanvändare.
- 36 Det påverkar inte de objektiva övervägandena ovan i punkterna 29–35 att, såsom i det nationella målet, upphovsrättsinnehavaren inte begränsat internetanvändarnas möjligheter att använda fotografiet. Domstolen har tidigare haft möjlighet att erinra om att åtnjutande och utövande av den rättighet som anges i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 inte kan omfattas av formaliteter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 november 2016, Soulier och Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, punkt 50).
- 37 Domstolen har för övrigt, särskilt i sin dom av den 13 februari 2014, Svensson m.fl. (C-466/12, EU:C:2014:76, punkterna 25 och 26) och i beslut av den 21 oktober 2014, BestWater International (C-348/13, ej publicerat, EU:C:2014:2315, punkt 16), i fråga om tillgängliggörande av skyddade verk med hjälp av en klickbar länk till en annan webbplats där den ursprungliga överföringen gjordes, visserligen ansett att den publik som den riktade sig till utgjordes av alla potentiella besökare på den berörda webbplatsen. Eftersom tillgången till verken på den webbplatsen inte var föremål för någon begränsning, kunde samtliga internetanvändare fritt få tillgång till dem. Domstolen slog därför fast att tillgängliggörandet av de aktuella verken genom en klickbar länk, såsom det tillgängliggörande som är i fråga i de mål som gav upphov till dessa domar, inte innebär att verken i fråga överförs till en ny publik.
- 38 Denna rättspraxis kan emellertid inte tillämpas under sådana omständigheter som i det nationella målet.
- 39 För det första har denna rättspraxis avkunnats i det specifika sammanhaget med hyperlänkar på internet till skyddade verk, som överförts tidigare med upphovsrättsinnehavarnas tillstånd.
- 40 Till skillnad från hyperlänkar som, enligt domstolens rättspraxis, bidrar till ett väl fungerande internet genom att de gör det möjligt att sprida information på det nätverket som kännetecknas av tillgången till enorma mängder information (dom av den 8 september 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, punkt 45), bidrar publicering på en webbplats utan upphovsrättsinnehavarens tillstånd av ett verk som publicerats tidigare på en annan webbplats med upphovsrättsinnehavarens tillstånd inte i samma utsträckning till ett sådant mål.

- 41 Att tillåta en sådan publicering, utan att upphovsrättsinnehavaren kan göra gällande de rättigheter som föreskrivs i artikel 3.1 i direktiv 2001/29, strider mot den balans som avses i skälen 3 och 31 i det direktivet och som i den digitala miljön ska vidmakthållas mellan å ena sidan intresset för innehavare av upphovsrätt och närstående rättigheter att skydda sina immateriella rättigheter, som garanteras i artikel 17.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och å andra sidan skyddet för de intressen och grundläggande rättigheter för användare av skyddade föremål, särskilt deras yttrandefrihet och informationsfrihet, som garanteras genom artikel 11 i stadgan om de grundläggande rättigheterna, och av det allmänna intresset.
- 42 I detta sammanhang har delstaten Nordrhein-Westfalen hävdad att under sådana omständigheter som i det nationella målet, ska vid avvägningen mellan de aktuella intressena rätten till utbildning beaktas, vilken slås fast i artikel 14 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Den aktuella elevens handlande omfattas av den rätten, eftersom fotografiet placerades som en illustration på första sidan av den uppsats som denna utarbetat i samband med en workshop om språk. I detta avseende är det tillräckligt att påpeka att de skäl som angetts ovan i punkt 35 avseende begreppet ”ny publik” inte bygger på huruvida illustrationen har ett utbildningssyfte från elevens sida i dennas uppsats, utan på att publiceringen av verket på skolans webbplats har gjort det tillgängligt för alla besökare på den webbplatsen.
- 43 Domstolen erinrar för övrigt om att, när det gäller möjligheterna att hitta en balans mellan rätten till utbildning och skyddet av immateriella rättigheter, har unionslagstiftaren, i artikel 5.3 a i direktiv 2001/29 gett medlemsstaterna möjlighet att föreskriva undantag eller begränsningar i de rättigheter som avses i artiklarna 2 och 3 i det direktivet, förutsatt att det är fråga om användning uteslutande i illustrativt syfte inom undervisning eller vetenskaplig forskning, i den utsträckning som är motiverad med hänsyn till det icke-kommersiella syfte som eftersträvas.
- 44 För det andra har, såsom domstolen erinrat om ovan i punkt 29, de rättigheter som upphovsmännen garanteras enligt artikel 3.1 i direktiv 2001/29 en förebyggande karaktär. I fråga om den överföring som utgörs av införande av en hyperlänk på en webbplats till ett verk som överförts tidigare med upphovsrättsinnehavarens tillstånd, bevaras den förebyggande karaktären beträffande innehavarens rättigheter, eftersom det är tillåtet för upphovsmannen att, om han inte längre vill överföra sitt verk på den aktuella webbplatsen, dra tillbaka den från den webbplats dit den ursprungligen överfördes och därmed göra alla hyperlänkar till verket inaktuella. Under förhållanden som i det nationella målet ger publiceringen av ett verk på en annan webbplats däremot upphov till en ny överföring som är oberoende av den som tilläts inledningsvis. På grund av den publiceringen kan ett sådant verk förbli tillgängligt på den sistnämnda webbplatsen, oberoende av upphovsmannens föregående tillstånd och trots åtgärder genom vilka rättsinnehavaren beslutar att inte längre överföra sitt verk på den webbplats där det ursprungligen överfördes med hans tillstånd.
- 45 Slutligen betonade domstolen, för det tredje i sin dom av den 13 februari 2014, Svensson m.fl. (C-466/12, EU:C:2014:76, punkterna 27 och 28), för att konstatera att den överföring som var i fråga i det mål som gav upphov till den domen inte hade gjorts till en ny publik, att den som drev den webbplats där den klickbara länken hade placerats inte hade ingripit, vilket gjorde det möjligt att få tillgång till de aktuella verken på den webbplats där de ursprungligen hade överförts med upphovsrättsinnehavarens tillstånd.
- 46 I förevarande fall framgår det av beslutet om hänskjutande att användaren av det verk som är i fråga i det nationella målet har mångfaldigt det verket på en privat server och därefter publicerat det på en annan webbplats än den där den ursprungliga överföringen gjordes. Därigenom spelade denna användare en avgörande roll för överföringen av verket till en allmänhet som upphovsmannen inte beaktade när han lämnade tillstånd till den ursprungliga överföringen.

- 47 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågan besvaras så, att begreppet ”överföring till allmänheten” i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29, ska tolkas så, att det omfattar publicering på en webbplats av ett fotografi som publicerats tidigare på en annan webbplats, utan begränsningar som förhindrar nedladdning och med upphovsrättshavarens tillstånd.

Rättegångskostnader

- 48 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

Begreppet ”överföring till allmänheten” i den mening som avses i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället, ska tolkas så, att det omfattar publicering på en webbplats av ett fotografi som publicerats tidigare på en annan webbplats, utan begränsningar som förhindrar nedladdning och med upphovsrättshavarens tillstånd.

Underskrifter